

Ö Göinge dombok 17/4 1651

¹ Lauridts Joenszen i boallt, Saghörre till Giöngherritz Østerting, Och Morten Christenßen i westerEmmetzlöeff Herritzschriff: Giörre Witterligt for Alle, at Aar Christj 1651 Torßdagenn Dend -17. April, Inden fore tingham for Retten frembcomb Erlig och welforstandige mand, Christen Lund i Christad, Kongl: May: Ridefougedt i Øster Giöngherredt, Och LOed Fengseligen i Retteförrer, Trende Persoener Och Fanger, Nemblig Joen Oellsßen i Loesßholt, Tue Jensßen i Haßlere, Och Joen Suendßen i Dobbarp, Saggiffuende dend: Formedelst, At dj Haffuer Tillsammens Rottedt dend: i Stallbrödrschab med hin Ahnden, Och Offrfaldet mange Got Folch, Her i Landet, Item Truid och wndsagt, Saa well Röffuedt och frastollen Gotfolch dierris Goeds och Bierring Baade Her i Herredet, Saawell Inden Grentzen Vdj Suerrigh, HuorWdoffr: der ehr scheed stoer Clage, offr: bemellte Fangr: Aff Suerriges Rigeß Indbyggere, Saa well Aff disße Lands IndWohnerre, For Øffrigheden, Med dierris Wnderdahnigste begieringh, Att Slige tillsammans Rottede Wdedische Knegtte, motte paaGribes, WdRöddes och Straffes som wedböer, Paa det Sligt kand schee, Ahndre Saadanne Till Affschye, Och Fattige Wndersaatter Her wdj Rigerne motte Nyde Fred och befrelßningh, paa dierris Lyff Och Goeds, Hiemme, Saa wellsom paa farende Weye,

Saa Ehr Christen Lund begierrende, at dend Dannemand aff Suerrighe, wed Nafn Jens Nielsßen i Langholt, i Wæreste Sogen, som tillf[o]rne Haff[uer] Ahndraget sin Klage for Øffrigheden, wille nu s[igh] for Retten ydrmeehre Kundgiörre Och benefn[e] huad fore Persßoener, hand: i saa maadr haffr forwRettedt, och fratagen, Och ellers kostern[e] frembstille, effter Rettens Tillholdt, Saa schall dereffter widerre schee Huis Rett ehr, :/

Da for Retten frembstoed, fore Jens Nielsßen i Langholt, Och Gaff Höyligen Last Och klage paa Joen Oellsßen i Loesßholt, Formedelst hand for nogen tid forleeden först haffuer Sent Jen[s] buod med sinNaboe, At hand schulle forlige sig med hand: Och werre i hans minde, Ellers schulle hand tillföyes Störste Wleilighz: Och nu för eh[n] -3 eller noget paa Fierde Wge siden, Da ehr fore Joen Oellsßen, med disße Tuende Persßoener, Nemblig Tue Jensßen och Joen Suendßen, kommen Op till hand: ind offr: Grentzen i hans hus,

Och da ahnmodet Joen Oellsßen Hand: at hand schulle forlige sig med hand: ellers schulle det Gaae hand: iilde, Och Jens bad Ohm fredelighz: efftersom hand wiste sig Slet och Alldeeli[s] Inttedt Att werre hand: schyldigh, Tillmed Var Jens och möget Suag och schröbelig, Mens det hialp Inted

Och sagde Joen Oellsßen at wille Endeligen haffue .Tj. dr: aff Jens, eller det Ginge Hand: iilde

Och ohmsider Tuang Joen Oellsen hand: till, At hand motte Loffue Hand: Otte dr: Och derforre Toge hand Ett pr Øxen fra hand: med sig her wd offr: Grentzen, Och Soltte igien, till ehn mand i Loesßholttt bye, Och end tillschynDede Tue Jensßen i haßlere fore Joen möget, at hand schulle Tage samme Øxen fra Jens Nielsßen

Mens dend Tridie persoen Joen Suendßen aff dobbarp, Klager Jens Nielsßen Slet Inted paa, Efftersom hand gjorde hand: Ingen forfangh, der wdj, entten med Ord eller Gierningh i nogen maadr: Widerre end at hand war i floch och fölge med dj Ahndre, Och beRetter Jens Nielsßen, At formedelst Slig Trutzell och Tuangh, Da motte hand Lade dend: werre fölgagtige, samme sine Øxen,

War derforre Gandtsche ydmygeligen begierende At dend Gunstige Øffrighz: och Retsindige dommere wille for Guds schyllid, forhielp Hand: till Rette, At Slig Whörlige Werch och Gierningh, Offr: dj Sandschylidige Motte tillbörligen worde Strafft effter Rettens middell, Och hand at nyde sine koster igien Angerlöeß, med deß tillföyede schadegiöld, Och Ohmkostningh, Och ohm nogen ehr som Slig hans klage, Och Sandferdige Ahngiffuende ej will Troe, Daa kand derohm föres Lougfaste winder, Som nu ehr for Retten tillstede, :/

Christen Lund war begierrende, At der motte Strax -4 dannemend tillforordniß, Som kunde Disße Tuende Øxen wurdeere, som ehr Saaleedis Tagen fra Jens Nielß effter Ahnklage, :/

Jens Nielsßen berette, at Øxenen eh[r] nu fast Ringere end dj war för, der hand miste dend[:] Mens nu ehr dj kiöet och Sullttedt Saaleedis dj [e]j ehr möget wærd, : Och war dj saa Goede tillfoerne Som _Tj Rix dr:/

Da bleffue tillforordnet efftere 4 dannemend, Nemblig Niels Nielßen i Oellestrup, Niglaus i West[e]r Emetzlöeff, Ejler Oellsßen i Lundumb, Och Tröels Persßen i Nöbelle, Som haffr: Taxeeret Och W[ur]Deeret samme Øxen, Och igien Affsagt, At dj nu ehre Saa Goede Som Tollf dr: /

SAmmeleedis klager Jens Nielsßen i Longholt, Offr Tue Jens[en] i haßlere, Som ehr dend Ehne fange, At hand samme ti[d] Toge fra nogen Reisendis Folch, Suendsche, Ehn Bösse, Som nu ehr for Retten, Och bleff wurdeeret Aff fore 4 mend for Tj dr, Och haffde same Reissendis Folch som miste Bössßen, Dend Goede mand, LandsHerrens paa Cronebergh, Hans Welbyrdigheds Paß, at dj motte frj och Sicher Reigsße,

Dernest, Frembcomb Frende Lasßen i Sellolt i Stimbroholt Sogen, Och gaff Hörligen Last och klage, Offr Joen Oellsßen i Loesßholt, formedelst hans Wtillbörlige wold Och offr: Last, Med Trusßell, Tuangh Röffuen, Och ahnden wLi[d?]elig shades tillföyellsße, Som hand nu med Sogneprestens, dend hædrlige Och wellLærde mand Her Niels, Sogneprest till Steenbroehollt i Suerrige, Hans wunderschreffne och beseiglede widne, Med Derpaa _Sex_ Sognemends hendr: Och bekrefftellsße, for Retten Haffr beuist, Huilchet Iblant Ahndet formeldr: At Joen Oellsßen i Loesßholt ehr opkommen i Suerrige, Och Haffr: Sagt till Frende i Sellellt, At hand Haffde Giort Hans brodr WRet, Och wille Hæffne Frende derforre, Och sagde, Ville Frende iche giffue hand: saa möget, som hand Wille begierre, Da wille hand schyde Hand: Ihiell, Och Derhoeß tage fra Hand: Alld Hans formoffue, Och Frende aff Slig Trusßell bleff meget Ræd, Och motte deroffr: flye Joen Oellsßen ehn Tyrrehud, Och ehn Sölffschee, Siden Ett par Øxen saa goede som Otte Rdr: Item -5 dr och 2 sk?, :/

Item Haffr: fore Joen Oellsßen Opkommen i Suerrige i Slettholltte, wdj Stimbroholtte Sogen, Wdj fore Prestes forsamlingh, Och Opstöt dörene for Jep Joenßen, Som nu ehr for Retten, Och det samme klagr Med sig

1. Finns i Länsräkenskaperna 1650—51. Martin Kulldorff, Hartford, Connecticut (USA), gjorde mig uppmärksam på detta och skickade mig en kopia.

haffuende ehn Persoen wed Nafn Moens Jachobß, Som nu Tiener i Marrestrup, Och da Truid Och wndsagt fore Jeppe, Och sagde dj begge, At Jeppe schulle faae Joen Sin hest, Eller hand wille schyde hand: IHjell, Och Joen schöed Löeß, Dog Gud beuarede hand: saa hand ej finge nogen schade, Och noget tillfoerne, finge Joen Oellßen aff hand: Ett pund biug Som hand Toge fra Hand: Item -2 bößer, Allt deta Truede Joen hand: fra, i Slige maader, :/

Noget der effter Da Komb Joen op igien, Och Truede Jep sin hest ifra, Och Sende hand: buod, Huis hand iche wille Löesße dend fra hand: da wille hand Sellge dend, Och Jeppe DerwdOff[r:] motte wed Ahndre Suendsche mend Lösße heste[n] igien, For _Firme S: daller, :/

Dernest Beklages aff Pedr: i Slätthollt ¹, At Joen Oellsßen i Loesßhollt, war der oppe noget for Jull Och Röffuede hand: Tj. dr: fra, Och sagde Joen, sig at wille hafue saa mange phge, Eller at Tag[e] Peders Øxen, huoroffr: Peder motte bade hand: bekomme waare for samme phge, :/

End ydrmehre beklages, At Joen Oellsßen Tuingede Eßbiörn i Byllesiöe Goeds fra, till _3. Rix dr: Eller hand wille schyde hand: Ihiell, Med megen meehre Wold Och Offrlast, Som hand i Suerrig haffuer begangett, :/

Dernest klagr wdde i Kleddekulle i Suerrige, At nu paa Ahndet aar Siden, Da ehn Söndagh, Som hans Folch war i Kierchen, Och hand war Allehne hiemme, Komb ehn knegt Ind ohm dörrer, Som Hand iche kiende, Och hand spurde Hand: Huad hand wille, Och bad hand: gaae sin wej, Mens hand wille iche, huorforre Dj komb Sammens, Och Sloge hin Ahnden ohmkulld,

Och Wdde finge wd Ehn Stompade Tællekniff Och begynte At Stinge paa dend Ahnden, Och hand Robte och Sagde hand Myrder mig, Da komb der ehn Ahnden springende Ind, Som war denne Persoen Tue Jensßen aff hasßlere, Och Sloge ehn bösse i Sönder paa Wdde, Och dj bant Hand: bag bunden Och Toge siden huad di fra hand: wille, Aff hans formoffue, till Mange phge, :/

Andklagr wdde paa Joen Oellsen i Loeßhollt, At hand for nogen tid komb till hand: Och bad hand schulle flye Hand: det som Hand Sentte Hand: buod ohm,

Och Joen Suendsßen i Dobbarp war med, Dog hand ej Giorde Hand: nogen schade eller wRet, Widerre End Hand sagde at dj schulle forliges, Och Joen Oellsßen komb bortt till Hand: i marchen, effter hand Talltte först med Wddes Quinde, Och sagde At wille Haffue det, som Hand Sende buod Ohm

Mens Wdde Suarrede hand wille Giffue Hand: mad, Hand schulle Gaae bortt till Grden, Och vdde saa motte Giffue hand: Mad och phge, Till ehn Slet dlr : / Huilchet Joen Oellsßen iche nu for Retten kunde benegtte, :/

Ilige maader Klagr Ellne pedersdatter i Oeßnekiöb i Suerrige, At Joen Oellsßen i Loesßellte komb bortt till Østenböge, Och Truidde hindis mand Jösße -4 Rix dr fra, Och Haffde hand Ehn Opbentte bößße med sig, Och Stoede wed dörrer Och Joen Dub war med Hand: Och dj begge finge samme -6. dr: fra hand: Som Niels i Østenböge [b]redde, Och Joen Oellsßen finge, som hand ej heller nu for Retten Kand benegtte, joe saaleedis scheede,

End beklages Höyligen, Aff fornumbstige mand, Joen Moenß i Wallie, wed sin schriffuellsße, Huorleedis Joen Oellsßen i Loeßhollt, haffr: for nogen tid kommen till Moenß i Löeffhollt, Och Ohm Söndagen Gaaed i hans hus, der hand Och han[s] Folch war i Kierchen, wndtagen Quinden Som ² war Allehne hiemme, Saa tog Joen ehn Øxe, Och bröd Op Loffthußdörrer, Och Siden bröd op kisterne, Och som Quinden hörde det, Gich hun derop, Och bad hun Joen for Guds schyllid hand ej schulle Görre Saa, Da Sloeg hand Hinde i hoffuedet med sin bößße, saa hun fallt till Jordan Och Blodet haffde næhr Löbet Hinde Ihiell, Och ellers Slog hinde saa hun Alldrig faaer hindis Helbred igien, Och da haffr: for^e Joen Oelsen Taget och bortRöffuedt effter^e Goeds, Nemblig Tou forgylltte Solffkiedr: Och Tou huide Sölfkiedr: Ehn SöfffLenche, Ett KobeSpende Och et Ahndet Spende, saa got som -3 Rix dr: Forwden Nogle Phge, :/

Och beklages, at for^e Joen siden haffr: werret Inde i Suerrige, Och giort mange schelmsche och Tyran Stöche, Som ej kand till fullde schriffuis

War derforre begierrende, At Slig hans WguDelige forholld, motte tillbörligen worde Straffet paa Steill och Hiull; Som Ahndre schielmerre, Röffuerre Och Mordener, : Med widerre same schriffuellsße Och klagebreff ehre Indholdende, Dat: Wellie dend -15 Aprill 1651 Nu Lest Och paascht^t,

Ahnders Ogeßen i Glabollt beklager, Huorleedis At Disße Trende fangne Persßoner, Haffr: Wngefehr 14 dage for paasche, Kommen Ind till hans [hus och] spuort effter hand: Och ohmsider Gaaen derf[ra] effter ad Joen Oellsen haffde begierret -10 dr: aff Ahnders, for ehn Huorre schyllid, Och siden schulle hand forliges med hand: sielff, Ahnden gang Komb dj der bortt igien, Och sagde Joen, at wille Haffue phge aff Ahnders, eller hand wille schyde begge Laarene i Tou, Och dermed GinGe bortt till Hacheboe huor Ahnders war och brugtte det samme,

Och formedelst Ahnders wille werre Joen Oelß Quit, Da Sögte hand Raab ohm phge Och flyede Moens i hambarsp -3- dr: som hand schulle flye Joen, Och Moens beretter nu for Retten, At hand flydde phgene Bortt till Kieldstrup, huor Joen war till hiemmed, Och begierret for^e Ahnders Straf, offr bemelte Joen Oelß Som Saaleedis haffr: Truid och tuungen hand: sit Gaffn fra, Saa wellsom Floch och fölge dj Ahndre, :

Och beRetter Joen Oellsßen, At hand ej kand benegtte hand joe haffr: Kreffd Ahnders i Glabollt same phge, Och sagde at hand schulle Giffue hand: dend: Eller faae Straff, och schade derforre, Som Mællt Ehr, :/

Sammeleedis Klages Offr Joen Oellsßen i Loesßellt, formedelst hand haffr: for nogen tid Gaaed till Sönnenboe Och der bröt Hans Kongl: May^d Stadtzfengsßell Och wdtaget nogle Fangr: Som ehragttes for et Grueligt Stöche, Imelld: Land och Rige: Och dersom Sligt war scheed aff dj Suendsche, Da schulle dj Straffes paa Steill och hiull, wden alld naade, Som dj Suendsches Ahnklage derohm ydrmeehre, Haardeligen och höyligen ehre Formeldende,

1. Ser egentligen mer ut som 'Slutthollt'

2. Ser egentligen mer ut som 'Son'

: Huilchen Gierningh Joen Oellsßen j Loeßholtt nu for Retten tillstoed At Haffue Giort, Och war dertill Lejedt, aff Dend Ehne Fanges brödr: Nemblig, Ogge, Suend och Jep Joensßen i Sletholltte i Stimbreholltte Sogen, Och schulle for sin wmae, haffua aff huer aff dj -3. phge _Tj dr: Huor aff hand finge saa möget wngfehrlig som Otte dr: aff dend: tillhobe ,:/

Niglaus Persßen i Østenböge beklagede, at desße Trende Fangr: Komb ehn Gang bort till Hand: till Sönderholtt, huor hand Stoed och Sauffschahr, Och begierrede först phge, Aff hand: Nemblig _Tj dr: Och effter Joen Oellsßen ej finge nogle phge, Da toge hand Niglausßes bösse, som Laae Inde i Stuffuen,:/

Joen Oellsßen benegtter iche hand joe begierrede Tj. dr: aff Niglaus i Østenböge Som nu AhnKlagr: Mens Same phge war formedelst hand Stall noget brendewin, och nogle Fisch, fra Jesße i Ellmellt, for nogen tid, Och efftersom hand ej finge phgene, Da Ginge hand did bort igien Och Toge denne bösse :/ Och bleff samme bösse i Rette Stillet Och wurdeeret Aff dj 4 mend. for _2 Sl: dr:/

Joen Perszen i Østenböge Klagr offr Joen Oellsßen i Haslere att hand for nogen tiid, Truide hand: Tou. dr: fra Och siden toge Hand ehn koe fra Hand: Som endnu ehr i Gullarp, :/ Joen Oel[sen] Sagde, hand ej negtter, hand joe toge Koen, Mens Dend war faat Hand: i pant, aff ehn Suendtsche mand for Trej- dr: / Och dj Tou dr: Gaff Joen Perß hand: for Guds schylld,

Ahnderß Persßen i Gylleboe, Beklagr: Höyligen, At nu -14 dage for Paasche, sae komme disße Trende Fangr: Nemblig Joen Oellß, Tue Jensßen i haßlere, Joen Suendß i dobbarp, Och hogen Erichßen i Trangeholltte, bort till Ahnders, som hand Stoede paa hans Madfaders Grd och Sauffschahr, Och Sagde dj, At hand schulle fölge dend: wd till Christad till Mayoren, Tj hand war schreffuen till Soldat

Och effter lang Trusbell och Tuangh, da mote hand Folge dend: Paa weje bort, Och som Dj komme noget bort, Da sagde Tue Jensßen till Ahnders, Hand haffde Tou Øxen, Dj finge hand At Slippe, Sambt hans bösse, Och Ginge dermed bort tillbaga igien, Och dj begierrede Tj dr: Aff hand:

Och ohmsidr Tiggede hand dem, At det bleff paa -8 dr: huoraff dj Strax finge 4 dr: Och Löffte for dj ahndre 4 dr: Och siden ehr betallt samme Resteehrende 4 dr: Mens dj förste 4 dr: Siges at Tue Jensßen Ahnnaahmede, Och Joen Oelß Dj Ahndre 4 dr:/ Joen Oellsßen bekiendr: at dette ehr Noch sant Och Hogen Erichsen i Trangeholtt Raade dem dertill, huorforre hand finge dj förste Firre. dr: Och Joen Oellsßen, finge siden dj Ahndre 4 dr: /

Och want Jens Tueßen i Gylleboe Att samme Hans dreng, motte Saaleedis Giffue dend: Dj -8 dr: förend hand Slap dene./

Niglaus Madtzen i Gumbefellde, Klagr: paa Joen Oelsen i Loesbellt At hand Truide Hand: 8 dr: fra, ellers wille Hand tage Niglauses Øxen fra Hand: Och schyde begge hans Laare i sönder Och same tid war Tue Jensßen i Haßlere med, :

Joen Oellsßen bekiender det samme, Ligesaa tillGinge, Och schulle hand Haffue samme -8 dr: for at Hand tog sig paa nogen snach ohm ehn hund, som bleff Ihiellschut, Och Niglausßes Sön Clemmed Giorde det, :/

Mogens Persßen i Joenstrup, klagr: offr: Joen Oelsen i Loeßholtt, formedelst Hand Haffr Sent buod, nogle gange med Suend Oellsßen i Joenstrup, Och siden med Joen Dob i Dobbarp, At hand schulle giffue hand: Tj dr: Ellers wille Hand Slaae, eller Schyde Hand: Ihiell, Dog hand ej wille Giffue Hand: dj phge, Mens Hans Moeder Bolle, wdlagde Firre. dr: Som Hun Sentte Joen wed Ogge i Graaesellt, Joen Oellsßen i Loesßholtt bekiendr: samme Trusßelle, Dog ej hand haffr: bekommet nogen phge, Mens Nochsom Hafft buod till Moens derohm, :/

Mogens Eßbiörnßen i Loeßholtt bek[lagr]: huorleedis Joen Oellsßen dend Ehne Fange, Haffr: for nogen tid, 4 eller -5 wgr: for Jull, wdj Moensßes frawerrelse Taget ehn hest fra Hand: Och siden Höyligen Truid Och Wndsagt Hand: paa Lyff Och Læhmmmer, Ohm h[and] Talltte derohm, Och siden Sende Jon [hand:] buod, At dersom Hand wille haffue sin Hest igien, da war dend till Ogges i Graaesellt, Der kunde hand faae dend, Dog hand schulle först Giffue for hesten, 4 S: dr: / Mens Moens ej finGe sin Hest nogen tid igien, :/

Joen Oellsßen fore fange Suarrede, at Hand negtter iche, hand Joe toge samme hest fra Moens i Hans frawerrellße, Dog scheede dete for dend Aarsage schylld, At Mogens Eßbiörnßen tillfoerne Haffde Stollen ehn Rulla Tobach paa Tuige Allen, fra nogle Tobachs Cremmere, ehn heede Ahnders Aff kiöbenhavn

Och siden schyldede Moens Eßbiörnßen Joen fore siden hand komb i WLeilighz: med Niels Raffns Sön, At Hand schulle Tagen samme Tobach, Huoroffr: Joen formeehntte, At Moens buorde Straffes Lidet derforre

Och der offr: Toge hand Hesten, till saa Lenge hand Gaff hand: dj -4 dr: /

Moens Eßbiörnßen Suarrede, At hand Retteligen kiöffte samme Rolla tobach i Christad, ehn Löffrdag wed samme tid der hand war der wde, som Hand kand förre sin Loulige Hiemmell paa, : Och Atter sigr Moens, At hand kiöffte samme Rolle Tobach, Aff ett Quindfolch wed Naffn Suendborgh, Som ehr till Hiemme i Loeßholtt till Fröstens,

Och begierrer derforre At Joen Oellß motte worde Straffett, derforre, Och Bunden sine koster Igien, :/

Dernest Bleff frembstillt, ehn schreffin Och wnderschreffine klage, aff wellagte mand, Jachob Pedtz, Forwalltter offr: Ørcheliunge Jernbrug, Dend Gunstige her Slodtzherre tillschreffit: Som Iblant Ahndet ehr saa formeldende, Efftersom hand korb¹ forleeden, war paa sin Retferdige Reisße, Igiend: Giöngherred, Och Ind till Horsßebye, wdj Suerrige, Och der hand komb till Loeßholtt kierche, Dend -6. Aprill, Nest forleeden, At hörre Guds Ord, Da ehr Der komen Tuende Guds forgaaen schalche, Och StrattenRöffuerre, till Hand: Inde paa kierchegrden, Dend ehne wed nafn Joen Oellß i Loeßholtt, Och Dend Ahnden Sage Sönne, som boer Strax Indenfor Grentzen wdj Suerrig, wdj ehn grd, kalldis Langellt, Huilche schalche, meget wChristeligen offr:fallt Jachob, med mange Och waffLadelige Hug och Slaug, paa same kierchegrd, Röffuedt och Rahnedt Hand: sin pung fra, med phge Och Zigneette, wnder Guds Tieniste, Der Allmuen war i kierchen, Och Ingen war hoeß At hielpe, Saa hand med Stoer

1. Bör väl vara 'kort'

LyffsFare besuerlige wndkomb, for dem jnd j kierchen, huor hand bleff till Guds tieniste war Endet, Och Der hand fulde Sogne presten Her Hans i Ouebye, Och Allmuen wd aff kierchen, i Acht hand for dierris schyld schulle Nyde fred, Och beklaget sin Stoerre Lyffsfahre for Presten Och Meehnigheden, Saaoch Huorleedis dj Haffde Röffuet och Rahnedt Hand: och med Hug och Slaug offrfaldet, Da ehr Joen Oelßen Atter kommen Löbendes, möget Iffrig, Och wdj Prestens, Och Allmuffuens paasyffn Slog hand: möget Iillde, paa hans Armb med sin bösse, Saa bösse Stochen Gich i Stöcher, Sagde siden, Staaer Du her och Lyffuer, Och der Presten, Saa wellsom Allmuffuen det saa, Formahnde Presten Meehnigheden, At dj iche schulle Liide det, At Saadanne Companer, saa wGudelige schulle Handle med Ehn Erlige Reisende mand, wed dierris kierchegrd, Och paamintte Dend: möget hart, och Alvorlige, at dj schulle Giörre, som dj wille forsuarre, for Gud och Øffrigheden,

Da Sagde Joen Oellsßen Atter /:mod Presten,:/ som Haffde bössePiben i Henderne, med huilchen hand haffde Slaget Jachob med , Ret nu will ieg och Haffue med eder At bestille, hötte och Truidde Hand: med Samme bösse pibe, Och der Almuen det saae, Ginge Dj Alle bort, Och Loed Presten och Jachob Alleehne igien staae

Och da bad Jachob Presten for Guds schyllid, At hand motte Löbe wed hans wagnn, och fölge Hand: Hiemb, efftersom hand war Stedh i Stoer Lyffs fahre, Suarede hand, Giörre i det, da koster det mit Liff med, Ohm I fölgr mig, Tj de forladr eder dog iche,

Och som Her hans Da saae Joen Oellsens Morbrodr: Frösten i Loeßholt, bad Hand Hand: At hand Ville hielpe till Rette, Saa Jachob iche finge nogen schade,

Da Suarede Frösten, hand schall Intted Wnt Væderfahrres, Tj hand wille woffue sit Lyff for Hand:

Da förde Frösten, Jachob Ind till ehn Preste Enche, Huor hand Gich fra ham, wdohm dören, Och noget dereffter, komb hand Igien, Och sagde, See Her, Der kommer Joen, med -7. eller 8 aff sit Seldschab, Jeg kand nu Intted hielpe digh, Gud maa hielpe digh, Dermed Gich hand fra Jachob, Strax dereffter komb ehn wng knegt ind i Stuffuen, till Jachob, wed Nafn Joen Dob, Och Spranch Ohmkring i Stuffuen med sin bösse wdj haanden Och Sagde, Hey, Hey, Her wille wj werre Löstig i afften, kastedt saa sin bösse paa boerdet, I det samme, komb Der Tou drengue jnd i Stuffuen, Och Sagde, at Joen Oellsßen Staaer der wde, och Suergr Höyligen, At hand iche will Lade Jachob fare bort, förend Hand Haffr forligt sig med Hand: Da Aff Stoer frygt, motte Jachob wige jnd i ett Cammers, I det samme komb Joen Oellsßen med allt sit Selschab der jnd i stuffuen, Och Frösten i Loeßholt, Flyede dem Øll noch At driche i samme stuffue, Der Jachob nu det fornahmb, Och At dierris Meehningh war, dj Haffde hand: Endeligen fangen, Komb hand wd aff ehn bagdöer Och Sögte Schouffuen, Och som dj nu Leette och Spuorde effter Hand: komb Imidlertid ¹, ehn fattig Tigge Quinde Gaaendis, Huilchen Joen Oellsßen tillspuorde, ohm Jachob, Och der hun giorde Dem Ingen kundschab, Da Slog hand hindis eehne Armb i Tou, med ehn Bösse pibe, Och Jachob Imidlertid motte bort Römme, fra allt huis hand med sig haffde,

Och efftersom fore schielmer och Röffuere, for saadanne och fleere dierris MisGierning: dj saa wmenischelige brugt Haffr: Ehr fengsbeligen paa Greben,

Da ehr Jachob Pidtz Höyligen begierrende, At dend Christen Øffrighz: wille Sligt allworligen Lade straffe, paa guds och dend Höye Øffrigheds wegne, effter Lands Lougen, Saa wellsom och ohm dierris Madhold ², Dem som höll och Döller med hand: ³ Och Lige saa Sleme, som dj sielff ehre, Och Söndrlige dend Frösten i Loeßholt, Och mange fleere Hans Lige,

Med widerre som samme Jachob Pidtz Ahnklage Ehr, Indholdende, Dat dend -10 Aprill, 1651. Nu Lest Och paaschreffuet,

Dernest i Rette Lagdes dend hæderlige och wellærde mand Her Hans Hansßen, Sogneprest i Oeßbye, Hans Wnderschreffne, Och beseiglede Missive, Och klage, I sin Meehningh, Saa Lydende,

Efftersom ieg ehrfahrer, At djsbe Trende Mißdedere som wed worris Welb: Gunstige Øffrighz: Christelige ohmsorg, for wndersattemnis fred och wellfert, bleffue her i [woris?] Sogner, Nyligen paaGreben, schall for Retten frembstitles till forhör, for Ret och domb, Och aff mig begierris huis klagemaall ieg jmoed samme fangr kand Haffue, Da forwden det, at her haffr: Langsammelige tid Iblant Oß, gaaed, Ett Allmindeligt Raab och Rögte, Ohm dend stoerre mutwillighz: samme Trej Fangr: Eehndrechteligen paa adtschillige Stedr: Haffr Øffd, Imoed fattige Folch, baade med Offtlig wollid, och Röffuerj, SaaOch wed Trusbell och wndsigellsße, haffr AffTuungen mange Folch phge, Sambt Och ohm dend Tumullt Offrwold och schade, Joen Oelsen ahnRetted och giorde wed Loeßholt Kierche, nest forleeden S: Michels dag Huilchet wden tuiffll, ehn deell for Øffrigheden, ehr AlleReede klageligen Till kiende Giffuet, Ehn deell nu for Retten bekient och beuist wordr: /

Saa Klagr: ieg i Sönderlighz: Offr dend WChristelige Gierningh, Huilchen Joen Oellsßen Begich, Söndagen dend 6. Aprill nest forleeden, Da hand först wed kierchen, for Predichen, Röffuede dend Ehrlige och wellagte mand, Jachob Betz, Paa sin Retferdige Reisße, Och siden effter predichen, med Mordische sind och gierning, offrfallt Hand: med hugh och Slaugh, Och Ett mord, wisßeligen paa hand: Haffde beGanget, huis Gud det iche schienbahrligen sielff haffde affwent, Och end ej schommed ⁴ sig wed At Giörre Sligt Trodtzeligen, for mine Øyen, Och siden der ieg /: saa wit det Paa dend Sted, och i Sligh Confission kunde schiche sigh,:/ Straffede med Ord, Slige hans WChristelige bedriffter, Lod hand sig dristelige forlyde, med Trutzells Ord, Imoed min Persoen, fordj ieg iche haffr willedt Stede hand: till Sachramented, Och priuat Absolution, Dend Stund hand sig, saa schienbahrligen, haffr: Ladet Aff dieffueligen förrer och Driffue, Alle Christne kierlige paamindellser, Alledeelis Wagttedt, Jae Gandtsche foragttedt .

1. Ser egentligen mer ut som 'Inidlertid'

2. Eller ska det vara 'Medhold'?

3. Osäkert. Ser ut som om han börjat skriva något med 'S', men sen skrivit 'hand:'

4. Bör väl vara 'schonned'

Huor offr ieg Haffde wisbelige Ladet mig holde tilbage, fra Tienistes forRettelse, i Loeßhollte kierche, Dersom saadanne schielmere, haffde Lengre: faaed frembgangh, i dieris Wndschab,

Beder derforre paa min egne, och Alle mine Thillhörige vegne möget ohmhyggeligen, Sligt Aff Øffrigheden, maae med Tilbörilige Iiffuer ahnsees, SaaAt disße wgdelige menischer, maae nu tilböriligen bliffue Strafft: Ahndre dieris Lige till Ett mercheligt Exempel och affschreche, Paa det wj Sambtligen, Saaoch Dend wejfahrendis for saadanne Sattans Læhmmen och Tienere, maa hereffter Nyde fred, Dermed beuiser Øffrigheden sig ehn Ret Guds Tienere, till Hæffn, Offr Dj wnde, Nahr hand iche bæhr Suerdet till forgæffues

Med widerre Samme Missive och klage ehr Indholdende, Dat: 16 April 1651. Hans Hansßen Winslöeff mppria?;:/ Nu Lest och paaschr^{tt}:/

Christen Lund Tillspörgr Tue Jensßen, Som ehr ehn aff Fangrne, Efftersom hand tillfoerne haffr: werret for ¹ sin Wdædesche Gierningher, bleffuen dömbt paa Bræmmerholm, i Fengsell och arbeede, At hand Sandferdigen wjllje bekiende sine bedriffter, baade ohm Det Goeds, som Hand fra ehn grdmand i Oeßbye, i Fiör ohm Michælj Tid, Haffr bortstollen, Saaoch aff huad AarsßaGe, hand komb paa Bremmerholmb, Och Ellers bekiende ohm sine Ahndre wtillbörilige bedriffter paa det Hand dermed Kand Ehrlange Naade, Baade hos Gud och Menischen, :/

Huortill Tue Jensßen aff haßlere Begiende ² At hand i Fiör ohm Michæly tid, stall fra ehn grdmand i Oußbye, wed Naffn Biörn Suendßen, Tou KlæDes kiortler, Item -5 eller -6 Stöcher Garn, noget Læder till Schou, och nogle phge -14 sk, Saa och Tj Allne wæff, Huilche waarer och Goeds hand igien ytte, Saaleedis, At hand Solltte Dend ehne kiorttell och garnet till Gunde i Bodarp, i wißletofft Sogen, Læredt och wæffuen Sled hand sielff op, Och dend Ahnden kiorttell, bleff taget fra Hand: Och phgene, dem Ødde hand,

Och bekiender Tue, at Gunde i Bodarp, Viste well at samme kiorttell och Garn war Stollen, Efftersom hand ej Gaff hand: derforre meehre end -5 sk, Och kunde det Goeds, effter Taxeerring, werre wærd wed Tiuge dr, :/

End bekiender Tue Jensßen, At hand for nogen Romb tid forleeden, war med at Stielle fra ehn Enche i Rogeboe, 4 Lödne Hudder, Item 14 Allne Wæff, fra Tue i Bodderup, Och 7 Gryde fra Jösße i Gullarp, Huorforre Tue bleff dömbt paa bræmmerholmb, j Jern, Och Arbeede, Och ginge Der noget meehre End halffredje Aar, Och i Croningen bleff hand forlöffuet derfra, :/

Belangende Dend bößße, som hand tog fra dj Reissende folch i Suerrige, Och Jens Nielß i Langholtt haffr ahngiffuet, det negtter hand iche, hand Joe Toge fra Dend: siden hand komb fra bræmmerholmb, Saa well det Goeds fra Biörn Suendßen i Oeßbye, Som hand nu tillfoerne bekent Haffr:

End bekiendr Tue Jensßen, At hand stall ehn Sengedyne, fra Tue Persßen i Nörregrd i Haßlere, saa Goed som -12 sk: som hand igien Solte till Gunde i bodarp, for -ehn- dr: Och weste Gunde well, At Tue Haffde Stollen same dyne,

End bekiender Tue Jensßen, at hand war med Joen Oellsßen aff Loeßhollt, Och Toge dj Tuende Øxen i Suerrige, som AlleReede ehr ahngiffuet, :/

Item bekiendr Tue, At Mattis Mattißen i Gullarp bekiende for Hand: At hand toge dj Tuende Øxen i Marchen, som meehnttes at werre Sønne Oellsens i knislinge, Huorohm Tue tillfoerne haffr: Giort bekiendellße, Effter Tingswindis Indhold,

Dißligeste bekiender Tue Jensßen, at hand for Romb tid, toge Tuende kagr: fra ehn Quinde wed Naffn Hellvig Abrahambs dotter, Som da war i Haßlere, Och -5 Allne Wæeff, Ett par Strömper, Och derforwden Slog hand hindis ehne Armb i Söndr: med ehn kiep, :

End ydmeehrre bekiendr Tue Jenß att hand ej kand benegtte, Hand joe Saaledis haffr: Verret i Floch och følge med Joen Oellßen och dend Ahnden i Suerrige, Och her i Hærredet, Som AlleReede Ahnklaget och forregiffuet ehr, Widerre ved hand sig ej At Ehrjndre, att Haffue beganget, :/

Dernest bleff Joen Oellß aff Loeßhollt, som ehr Dend Ahnden fange, I Lige maadr: Aff kongens fogedt tillspuort, ohm sine bedriffter, Och Ellers Allworligen formahnet, hand sin Rette Sandhed wille bekiende och wdsige, paa det Hand kunde ehrlange Naad hoeß Gud, Och Frelsße sin Arme Siell, :/ Da bekiende Joen Oellsen At hand ej nogen Leedis kand benegtte, Joe saa i alld Sandhz: at werre Gaaedt och fahred, som fore Ahnklage Ohmformelldr: , Baade jmoed dj Suendsche och Dansche, Och Saaleedis Att Haffue wed Tuang och Trusbell, bekommet fra dend: dierris Goeds och phge, Som dj Haffr: ahngiffuet Och widerre i processen, i Stöchewis ehr benefnt, :/

End ydmeehrre bekiendr Joen Oellß, at det er Ochsaa i Guds Sandhz: At hand Slog dend fremmede mand, Jachob Peedtz, paa Loeßhollte kierchegr, Och war med at fratage hand: sin pung och phge, Sambt Zigneet, Huilchen pung, med phge, och Zigneette, sage Sønne haffr: hoeß sig, Som war med same tid Der denne Gierningh Scheede, Ej heller Joen Oellßen kand benegtte, Hand joe war möget Wibescheeden, Da, Imoed dend Goede mand her Hans Hansßen Sogneprest i Oeßbye, Som nu Ahnklaget Ehr, :/ Item bekiendr: Joen Oellß At hand Slog dend Quinde sin armb i Söndr: Som nu ehr klaget och Ahngiffuet, Och scheede dette i Loeßholltt, same Lid ³, :/

Ydmeehrre bekiender Joen Oellßen, At Dend Tredie fange, som nu staaer for Retten, wed Naffn Joen Suendßen Dob, haffr well nogle gange formedelst Slegt och byrd, Sambt kiendschab fra wngDomb op, werret i Floch och følge med hand: Baade Ind wdj Suerrige, Saaoch her wdj herredet,

Da Imedens, och ald dend Stund, dj saaleedis Haffr: fullt hin Ahnden, Haffr: Joen Suendßen ej wdj Ringeste maadr: werret med beröffue eller fratage nogen, sit Goeds eller phge, Ej heller hand Haffr: Truid och wndsagt nogen, mens Offte och mange gange bededt Joen Oellß, at hand ej wille forwRette nogen, Entten med Ord eller Gierningr: Mens Heller ohmgaes fredeligen med ehn Huer,

1. Ser egentligen mer ut som 'fer'
 2. Bör väl vara 'Bekiende'
 3. Bör väl vara 'tid'

Ej Heller Joen Suendßen haffr: bekommet det AllerRingeste, Aff huis som Joen Oellß saaledis Haffr: faaedt, fra got Folch, effter ahnklage, :

Och derforre ehr Joen Suendsßen Gandtsche wschyltige for denne klage, ./

Bleff Tillspuort, Meehnige Herritzmend, Ohm nogen ehr, som haffr: widerre At Klage offr: Joen Suendsen dob, Da war der Ingen,

Mens dend störste part begierrede meget wenligen, ohm Retten kunde Taalle Det, At fore Joen Suendß motte benades denne Gangh, for straff, Saa will hand derjmoed Sette wæderhæffüge och Erlige borgensmend, for ald frjde, Och derforvden Giörre Streng forpligt, och Löffte, jmoed Alle och en huer, ej effter Denne dagh, nogen at forwRette, wndr: allerhöyeste pin och Straff, Mens fastmeehrre Lefue hereffter, Christeligen fredeligen och well, Baade Imoed Gud, Hans Kierre Siellsörgere, Øffrigheden, Och Imoed Alle Menischer, Huilchet Joen Suendßen nu ydmygeligen sielff ohmbeder, och Ahnloffr:

Och formoeder, At dend Christen Øffrighz: och Rettens Middell, herwdjnden kömer hand: till befrelßningh, Som mäellt Ehr,./

Formeehnthe Kongens Fogedt, Christen Lund, paa meehninge AhnClageres wegne, efftersom nu med mange och wnderscheedlige gotfolch, Baade wden och Inden Riget, Clarligen och Rigttigen ehr Beuist, At Joen Oellsßen Aff Loebhollt, haffr i mange och wnderscheedlige maadr: forvRettedt gotfolch, baade med Trusbell, Tuang, Röffuen och plöndren, Item fratagen Dend: dierris Goeds och phge, Saaoch Haffr opbröt Fengsbellet Inden Suerriges Grentzer, Och Der wdtagen Fangr: Och wdedsche Læmmer, Som saade fengsbeligen paa dierris Lyff Tillmed haffr och beRöffuedt Reisßende gotFolch, paa Kierchegrden, dierris Goeds och phge fra, Slaget och Lemlest dend. och Ahndre, dierris Arme och been i Tou, Och i saa mange maadr saaledis WChristelig forholdet sig, Huilchet hand sielff for Retten Bekient haffr: /

Setter fordj Wdj alle Rette for Dommeren och dj -8. Stochemend, Ohm hand iche för Slig hans whörlige begangne werch och gierningher bör Straffes paa hans Lyff och Læhmer, som ahndre Röffuere och woldsmend, effter Lougen, Och bunden sine koster Igien Schadeslöes, ./ Sameleedis Offr Tue Jenß, Efftersom ahnklages och ehrfahres, at hand i saadanne maader och Haffr: weret med i floch och fölge, At Tuinge fattige Folch, dierris Gauffn Och Middell fra, Item haffr tillforne beganget Styllid och Tyffnet, huorforre hand och er dömbt till Bremerholmb i Jern och Arbeede, Och siden hand ehr wdkomen, haffr hand beröffuet och frastolen fattige folch, dierris Goeds och formuffue fra,

Derforvden beröffuet tillfoerne Ehn Quinde, ehn deell koster fra, Och offr Altt, Slaget hinde Armb och been i Tou, Huilchet hand nu ydmere for Retten haffr wed Gaaet Och Bekient,

Setter och for Dommeren och dj -8 Stochemend i Rette, Ohm hand iche for Slig hans WHörlige Verch och Gierningh bör Straffes paa hans Lyff och Læme, i Gallie och Græen, Och bunden sine Koster igien, Ahngrlöeß effter Lougen, Och er offr: desße Tuende, herpaa forsuarlige Dome begierrende,./

Belangende dend -3. fange, kand widerre middelless, huis Lideligt och Ret ehr: / L.-

Saa Haffuer ieg Lauridtz Joenßen i Boallt paa Rettens wegne Till mig taget Efftersche -8. dannemend, Nemblig Per Persßen i Hierbaas, Niels Nielsßen i Oellestrup, Suend Törchellsen i Brunchellstrup, Truid Suendßen i ØsterEmmedtzlöeff, Ogge Suendsßen i Hanneschouff, Per Persßen i Gliminge, Per Oellßen i Karstrup, Och Niglaus Boesßen i Quinge, Och oß med Hin Ahnden Raadfört, och OffrVejedt Denne Wigtige Sags Beschaffenhz: Och Derohm Igien, saa for Rette Dömbt och Affsagtt

Att Efftersom Beklages, Och Kundbahrligen ehrfahres, Att Joen Oellsßen Aff Loebhollt, nu i Langh tid, Haffr: lideligen Øffuedt och brugt sigh, j mange wLoulige Gierningr

I det, hand haffr Truid och Tuonget Mange Got Folch, baade her, och wdj Suerrige, dierris Goeds Gauffn, och phge fra, ./ Item beRöffuet Och fratagen Reisßende folch dierris phge fra,

Saaoch Slagen wnderscheedlige GotFolch, och tagen fra dend: Baade Helbreede och Lemmer, her wdj herreDet, Saa wellsom i Suerrige, Item Haffr och bröt och i Sönder Slagen Laasße, och Jern for Ett Fengsßell wdj Suerrige, Och der Vdtagen Mißdedere, Som for dierris WChristelige Gierningh, Saade paa Lyffuet Att straffes, Och i saa mange maadr, Begaet Slig W-Hörlige Och WLidelige werch Och Gierningh, Dett fore Joen Oellsßen, och end Sielff bekient Haffr:./

Thj wide wj Effter Slig Hans begangne Gierningh Och bekiendellße, Derforre ej Rettere at kiende End fore Joen Oellsßen, Joe bör Lide och Straffes, paa sin Hallß med Suerd, Och Der Effter, for Slig W-Christelige werch och Gierningh, Hans Krop paa Ehn Stejlle, Och Hans Hoffuedt paa ehn Stage,

Belangende Tue Jensßen, Da effterdj Hand tillfoerne, for sine MißGierningr: Och Styllid, haffr: werret dömbt paa Bræmerholmb, Hans Lyffs tid, Och siden Hand mindeligen ehrre Vdkommen, Haffuer Hand slagett sig i Sellschab, Med fore Joen Oellßen, Och Saaledis Truid och Tuongen GotFolch dierris Goeds och formoffue fra,

Item sielff Röffuet Reisßende folch i Suerrige dierris böße fra, Saaoch bortstollen ehn heell Ho[b] Goeds och formoffue fra Fattige folch, Saa dj ehn deell, deroffr: Geradr: i Armoed, Tillmed Haffr och Tillfoerne beRöffuet ehn Fattige Quinde Da i Haßlere till Hiemmedt, sit Goeds och bierring fra,

Och offuer Allt, Slaget Hinde Armb och been i Tou, Som hand och sielff for Retten Haffr: wedGaaet och bekient, ./ Efter Huilchen Hans wChristelige werch och Gierningh, Wj ej wide Rettere At Kiende och dome, End Hand Joe derforre bör At Lide och Straffes, i Gallie, och Græn, Och bunden sine Koster igien Ahngrlöeß effter Lougen, Med IGill och TuiGill, ./ Till Windisbiurd wndertrögt woris Zigneter, : Och fore 8 Stochemend till Vitterlighed Medforseiglet, ./ Datum Vtt Supra